

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. G. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. spalio 4 d. Nr. 242-423
Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. G. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas).

N u s t a t y t a:

2016 m. vasario 24 d. tarp pareiškėjo ir draudiko Pirkinio draudimo taisyklių Nr. 057 (toliau – Taisyklės) pagrindu buvo sudaryta pirkinio draudimo sutartis (draudimo liudijimas GJELT Nr. (*duomenys neskelbtini*)) (toliau – Sutartis), kurios galiojimo laikotarpiu – t. y. nuo 2016 m. vasario 24 d. iki 2018 m. vasario 24 d., apdraustas pareiškėjo iš draudėjos UAB „TELE2“ (toliau – draudėja) įsigytas mobilusis telefonas „SAMSUNG G531FZ GALAXY GRAND PRIME“ (toliau – telefonas).

2017 m. vasario 10 d. pareiškėjas informavo draudiką, kad 2016 m. gruodžio 30 d. iš rankinės buvo pavogtas pareiškėjo telefonas. Pranešime draudikui buvo nurodyta, kad apie įvykį buvo informuotas ir Klaipėdos apskrities Vyriausiojo policijos komisariato Klaipėdos miesto policijos komisariato Kriminalinės policijos skyrius (toliau – ikiteisminio tyrimo institucija).

2017 m. vasario 10 d. draudikas ikiteisminio tyrimo institucijai pateikė paklausimą dėl sprendimui žalos byloje priimti būtinos informacijos (dokumentų).

2017 m. vasario 20 d. ikiteisminio tyrimo institucija pateikė atsakymą į draudiko paklausimą, nurodydama, kad Tatjana Nebogina pranešė apie įvykį – pastebėjo, kad 2016 m. gruodžio 30 d. apie 10 val. Klaipėdos Naujajame turguje (Taikos pr. 80, Klaipėda) iš rankinės buvo pavogtas telefonas. Ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 178 straipsnio 2 dalį. Pirmiau minėtame ikiteisminio tyrimo institucijos rašte draudikas buvo informuotas apie tai, kad ikiteisminio tyrimo institucija priėmė nutarimą ikiteisminį tyrimą sustabdyti.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo pranešime ir 2017 m. vasario 20 d. ikiteisminio tyrimo institucijos rašte nurodytas aplinkybes, tai, kad pareiškėjo telefonas buvo pavogtas, o pagal Taisyklių sąlygas, nuostoliai dėl turto vagystės be įsilaužimo ar plėšimo požymių nėra atlyginami, 2017 m. vasario 22 d. draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Pareiškėjas nesutinka su draudiko sprendimu. Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas nurodo, kad su Sutartį sudarančių Taisyklių sąlygomis jis nebuvo supažindintas, nes jam buvo įteiktas tik dokumentas „Draudimo apsaugos patvirtinimas“, kuriame išdėstytos Sutarties sąlygos yra klaidinančios ir neaiškios. Pareiškėjo teigimu, draudikas (telefoną pardavusios draudėjos darbuotoja) taip pat nepateikė draudimo liudijimo ir neaptarė standartinių Sutarties sąlygų, taip suteikdamas sau išimtinę teisę aiškinti Sutartį ir atsakyti atlyginti žalą. Pareiškėjas mano, kad draudikas nesąžiningai aiškina Taisyklių nuostatas, nes jo įsigyto telefono pagrobimo faktas yra konstatuotas (ikiteisminis tyrimas pradėtas pagal Baudžiamojo kodekso 178 straipsnio 2 dalį, kurioje nusikalstama veika apibūdinama kaip svetimo turto pagrobimas). Tai, kaip ši nusikalstama veika padaryta ir kokie yra jos kvalifikaciniai požymiai, pareiškėjo vertinimu, negali turėti įtakos sprendimui dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju priimti. Kreipimesi pareiškėjas prašo

rekomenduoti draudikui pripažinti 2016 m. gruodžio 30 d. įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką.

Draudikas nesutinka su pareiškėjo reikalavimu. Atsiliepime nurodoma, kad, pagal Taisyklių sąlygas, draudžiamasis įvykis yra vagystė, kuriai būtinas įsibrovimo požymis, taip pat draudžiamas plėšimas – atvejai, kai apdraustojo, pirkinio naudotojo atžvilgiu panaudojamas fizinis smurtas ar grasinimas tuoj pat jį panaudoti. Draudikas pažymėjo, kad sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju priėmė nustatęs, kad pareiškėjo telefonas buvo pavogtas iš rankinės, o apie aplinkybes, kurios pagal Taisyklių sąlygas šį įvykį leistų pripažinti draudžiamuoju, nei pareiškėjo pranešime apie įvykį, nei ikiteisminio tyrimo institucijų gautuose dokumentuose jam nebuvo pranešta. Draudikas taip pat atkreipė dėmesį, kad nagrinėjamu atveju ikiteisminis tyrimas buvo pradėtas dėl nusikalstamos veikos, kuri numatyta Baudžiamojo kodekso 178 straipsnio 2 dalyje, t. y. dėl vagystės viešojoje vietoje, kai svetimas turtas pargobiamas iš asmens drabužių, rankinės ar kitokio nešulio (kišenvagystė). Nustačius plėšimo, kaip nusikalstamos veikos, faktą tyrimas pradedamas ir vykdomas pagal Baudžiamojo kodekso 180 straipsnio 1 dalį. Taigi, draudiko teigimu, tai, kad ikiteisminio tyrimo institucijos pareigūnai įvykį kvalifikavo kaip kišenvagystę, o ne kaip plėšimą, patvirtina draudiko priimto sprendimo pagrįstumą. Remdamasis atsiliepime išdėstytais argumentais, draudikas prašo pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir tuo pagrindu atsisakyti mokėti draudimo išmoką.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje yra numatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal CK 6.156 straipsnio nuostatas, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Svarbu pažymėti, kad draudiko ir draudėjo sudaryta Sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013). Taigi galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir kada įvykis yra pripažįstamas nedraudžiamuoju.

Įvertinus pareiškėjo kreipimesi nurodytus argumentus, kuriais jis grindžia draudiko atžvilgiu keliamą reikalavimą, darytina išvada, kad, pareiškėjo teigimu, jis su Sutarties ir ją

sudarančių Taisyklių sąlygomis, kuriomis vadovaudamasis draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, nebuvo tinkamai supažindintas.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad Sutartis buvo sudaryta tarp draudėjos ir draudiko, o pareiškėjas, įsigijęs iš draudėjo telefoną, tapo apdraustuoju. Remiantis CK 6.185 straipsnio 2 dalies ir 6.186 straipsnio 1 dalies nuostatomis, sudarant sutartį prisijungimo būdu, standartinės sutarties sąlygos yra privalomos kitai šaliai tik tuo atveju, jeigu standartinės sutarties sąlygas parengusi šalis tinkamai jas atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę kitai šaliai susipažinti su standartinėmis sąlygomis ir sutarties šalis aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui. Aplinkybę, kad kita šalis buvo tinkamai supažindinta su standartinėmis sutarties sąlygomis, privalo įrodyti standartinės sąlygas parengusi šalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-600/2006).

Atsižvelgiant į Sutarties, kaip pirkinio draudimo sutarties, esmę ir paskirtį, teigtina, kad apdraustajam (šiuo atveju – pareiškėjui) taip pat turi būti taikomi Civilinio kodekso 6.185 straipsnio 2 dalies, Civilinio kodekso 6.186 straipsnio 1 dalies ir Civilinio kodekso 6.992 straipsnio 2 dalies pagrindu draudikui keliami kitos draudimo santykių šalies supažindinimo su standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis ir draudimo sutarties sąlygų aiškaus atskleidimo reikalavimai. Taigi prieš sudarant Sutartį pareiškėjas turėjo būti informuotas apie Sutartimi teikiamos draudimo apsaugos apimtį (draudimo objektą, draudžiamųjų ir nedraudžiamųjų įvykių sąrašą ir kt.) ir jam turėjo būti suteikta visa kita įprastai draudėjui teikiama informacija.

Pareiškėjui įteikto Draudimo apsaugos patvirtinimo prie draudimo liudijimo GJELT (*duomenys neskelbtini*) 25 punkte nurodyta, kad, sumokėdamas draudimo įmoką arba pirmą jos dalį ir (ar) pasirašydamas Draudimo apsaugos patvirtinimą, pareiškėjas patvirtina, kad sutinka pirkinį apdrausti pagal Taisyklių sąlygas, kad buvo supažindintas su Taisyklių sąlygomis ir Draudimo apsaugos patvirtinimo sąlygomis, jokių pastabų neturi ir patvirtina, kad Taisyklių kopija jam buvo įteikta. Svarbu pažymėti, kad aplinkybę, jog su Draudimo apsaugos patvirtinimo sąlygomis ir jų turiniu, taigi atitinkamai ir tai, kad su Sutartį sudarančių Taisyklių sąlygomis buvo tinkamai supažindintas, pareiškėjas patvirtino savo parašu Draudimo apsaugos patvirtinime ir šios aplinkybės neginčija. Minėtos aplinkybės konstatavimas, ginčo byloje nesant jį paneigiančių įrodymų, kartu leidžia daryti išvadą, kad pareiškėjas su standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis nagrinėjamo ginčo atveju buvo supažindintas tinkamai.

Sutartį sudarančių Taisyklių „Mobiliųjų telefonų sąlyga Nr. 002“ 6 punkte nustatyta, kad žalą dėl apdrausto telefono sugadinimo, sunaikinimo arba praradimo, įvykusio staiga ir netikėtai Sutarties galiojimo laikotarpiu, draudikas atlygins, jei minėta žala įvyks dėl vagystės su įsibrovimu (6.1.1 papunktis) ir plėšimo (6.1.2 papunktis). Be to, Taisyklių 6.1.1 papunktyje detalizuota vagystės su įsibrovimu sąvoka ir nurodoma, kokie požymiai leistų pripažinti įvykį kaip vagystę su įsibrovimu pagal Taisyklių sąlygas (6.1.1.1 telefono pagrobimas, įsilaužus naudojant jėgą ir (ar) su instrumentais išlaužiant esamus apsaugos įtaisus, tvirtinimus į užrakintą patalpą, saugyklą, talpą, seifą ar automobilį; 6.1.1.2 telefono pagrobimas iš užrakintos patalpos prieš jos užrakinimą į ją įsigavus ar ten pasislėpus; 6.1.1.3 telefono pagrobimas įsibrovus į užrakintą patalpą, saugyklą, talpą, seifą ar automobilį panaudojus padirbtą raktą ar tikrą raktą, kuris pagrobtas vagystės metu įsilaužus arba plėšimo metu ir tik tais atvejais, kai dėl šio fakto pranešta policijai ne vėliau kaip per 24 valandas po jo pastebėjimo). Taisyklių 20 punkte nurodyta, kad plėšimas – tai apdraustojo atžvilgiu panaudojamas fizinis smurtas ar grasinimas tuoj pat jį panaudoti arba kitoks galimybės priešintis atėmimas, pagrobiant pirkinį. Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad, pagal Taisyklių 39.10 papunktį, *nedraudžiamuoju įvykiu* laikoma pirkinio vagystė be įsibrovimo arba plėšimo požymių, vagystė iš neužrakintų patalpų, pastatų, pirkinį, paliktų be apdraustojo ar jo šeimos narių priežiūros, privačioje valdoje ir (arba) viešojoje vietoje dingimo, pirkinio vagystė, nesant įsilaužimo į pastatus požymių ar

kompetentingos įstaigos patvirtinimo apie pritaikyto rakto panaudojimą. Pažymėtina, kad pirmiau išvardytos Taisyklių nuostatos yra aiškios, skaidrios ir pakankamai lengvai suprantamos vidutiniam vartotojui.

Iš ginčo nagrinėjimo medžiagoje esančių duomenų (pareiškėjo paaiškinimų ir ikiteisminio tyrimo institucijos duomenų) matyti, kad pareiškėjo telefonas buvo pavogtas, nesant įsibrovimo, įsilaužimo ar plėšimo požymių, taip pat nesant jokių duomenų apie tai, kad pavagiant telefoną būtų naudotas fizinis smurtas ar grasinimas jį panaudoti ar kitoks galimybės priešintis atėmimas. Tokios aplinkybės nustatymas suponuoja, kad pareiškėjo telefono vagystė atitinka nedraudžiamąjį įvykio apibrėžimą, įtvirtintą Taisyklių 39.10 papunktyje.

Apibendrinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią įvykio metu patirtus nuostolius, atitinka draudimo sutartyje įtvirtintas nuostatas, su kuriomis, kaip patvirtino pareiškėjas savo parašu, buvo tinkamai supažindintas. Atsižvelgiant į visus sprendime nurodytus argumentus, darytina išvada, kad draudiko atžvilgiu pateikti pareiškėjo reikalavimai pripažinti 2016 m. gruodžio 30 d. įvykį draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką yra nepagrįsti, todėl atmestini.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo V. G. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas